

Šéf slovenského regulačného úradu Jozef Holjenčík ohlásil koniec „zmluvného otroctva“. Štát spustil legislatívnu smršť

- editor007 | 20. června 2024

SLOVENSKO: Ľudia po legislatívnej zmene budú podľa Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vedieť, či tarifa, ktorú dodávateľovi platia, zodpovedá tomu, koľko plynu či elektriny reálne spotrebujú.

Spravodlivejšie ceny elektriny a plynu či lepšia informovanosť domácnosti o cenách energií. Aj to patrí k cieľom, ktoré chce štát dosiahnuť prostredníctvom „smršti“ legislatívnych zmien v energetike v snahe znižovať ceny energií, ktoré majú v roku 2025 citelne narásť. Domácnosti budú môcť po novom napríklad meniť spoločnosť, ktorá im energie dodáva, kedykoľvek v priebehu celého roka. Aktuálne stále platí, že ukončiť zmluvu so svojim dodávateľom plynu či elektriny môžu ľudia len do konca marca.

Zmena, ktorú prostredníctvom vyhlášok predstavil Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, začne platiť od 1. augusta a bude sa týkať zraniteľných odberateľov elektriny a plynu. Do skupiny týchto odberateľov patria domácnosti, teda všetci ľudia, ktorí vo svojich bytoch či domoch používajú elektrinu a plyn. Okrem toho do tejto skupiny patria napríklad aj odberatelia mimo domácností, ktorí sa ročne s celkovým ročným odberom elektriny zmestia za predchádzajúci rok do najviac 30-tisíc kilowatthodín a plynu do najviac 100-tisíc kilowatthodín. Patria sem však aj iné skupiny, ktoré definuje zákon.

Návrhy zmien zrejme reagujú aj na to, že plošné dotácie cien energií sa na budúci rok skončia. Ministerka hospodárstva Denisa Saková (Hlas) už dávnejšie avizovala, že pracujú iba na adresnej pomoci. Inštitút finančnej politiky odhaduje, že od roku 2025 zdražie elektrina v priemere o 7 percent, plyn o 20 a teplo o 14 percent. Na pripomenutie – štát ceny elektriny a plynu zastropoval v priebehu rokov 2023 a 2024 po nástupe energetickej krízy.

Podľa staronového šéfa regulačného úradu ide o zásadné zmeny. „Doteraz bola pri zmene dodávateľa situácia taká, že odberatelia mohli požiadať svojho dodávateľa elektriny alebo plynu o ukončenie zmluvy iba do 31. marca príslušného roka a táto zmena následne nadobudla účinnosť až od 1. januára nasledujúceho roka. V prípade, že to odberateľ takto neurobil, zmluva s jeho dodávateľom sa mu automaticky predĺžila na nasledujúci kalendárny rok. Išlo doslova o zmluvné otroctvo,“ povedal Jozef Holjenčík, ktorý sa na čelo úradu vrátil koncom roka 2023 po šiestich rokoch.

Regulátor okrem toho prišiel s viacerými zmenami prostredníctvom vyhlášok. Tie okrem iného prinesú napríklad zvýšenie platby na 20 percent za prístup do distribučnej sústavy pre výrobcov energií, alebo tiež účinnejšiu kontrolu regulovaných subjektov. Návrhy nových vyhlášok zo strany distribučných spoločností a teplárov čelili výraznej kritike. Regulátor sa musel vyrovnáť s celkovo 1 400 pripomienkami.

So zmenami v energiách prišiel aj parlament, poslanci ich už definitívne schválili. Po novom sa podľa ministerstva hospodárstva má vďaka legislatívnym zmenám napríklad posilniť postavenie regulačného úradu.

Novinky tiež upravujú cenovú reguláciu a pravidlá konaní o regulácii cien. Dodávateľom elektriny a

plynu tiež pribudne povinnosť zasielať domácnostiam prehľadnejšie faktúry bez reklám a ľudia budú dostávať viac informácií aj o tarifách, ktoré spoločnostiam dodávajúcim energie platia.

Zmeny tak povedú k lepšej informovanosti domácností o tom, koľko a za čo konkrétne platia. Okrem toho platí, že vplyv na konečnú výšku faktúry bude individuálny a bude záležať len na tom, ako sa človek bude rozhodovať pri výbere dodávateľa energií či konkrétnej tarify. Ľudia tak síce môžu ušetriť aj desiatky eur, no treba povedať, že to neplatí pre všetkých odberateľov plošne.

Denník Pravda sa preto bližšie pozrel na niektoré zmeny v energiách a tiež na to, aký budú mať vplyv v praxi.

1. Čo prinesú zmeny v uzatváraní zmlúv s dodávateľmi energií?

Už o niekoľko mesiacov bude z iniciatívy regulačného úradu zrušené časové obmedzenie na uzatváranie zmlúv pri odbere elektriny a plynu pre domácnosti a menších odberateľov. Nová legislatíva ľuďom prinesie zrušenie doterajšej lehoty, do ktorej mohli požiadať svojho doterajšieho dodávateľa elektriny či plynu o ukončenie zmluvy. Holjenčík v tejto súvislosti hovorí aj o tom, že domácnosti budú mať úplnú slobodu pri zmene spoločnosti, ktorá im energie dodáva.

Čo to bude znamenať v praxi? „Pre odberateľov to znamená, že ich možnosti pri zmene dodávateľa budú flexibilnejšie. Doposiaľ platilo, že zmenu dodávateľa na nasledujúci kalendárny rok bolo treba stihnúť do konca marca predošlého roka,“ priblížil pre Pravdu energetický analytik Radovan Potočár z portálu energie-portal.sk.

Doteraz tak platilo, a stále ešte platí, že domácnosť, ktorá nestihla svojmu dodávateľovi energií do konca marca vypovedať zmluvu, uňho zostala zazmluvnená aj na celý ďalší rok. Potočár zdôrazňuje, že teraz bude všetko inak a dodávateľa energií bude možné meniť aj počas roka. Ak ste totiž chceli napríklad od 1. januára 2025 zmeniť dodávateľa energií, pre inú firmu ste sa museli rozhodnúť do 31. marca. Po novom sa budeme môcť pre tento krok rozhodnúť kedykoľvek.

2. Ako domácnostiam pomôžu prehľadnejšie faktúry?

Aktuálne zmeny v legislatíve okrem vyššie spomínaného počítajú aj s tým, že dodávatelia energií budú musieť zasielať odberateľom prehľadnejšie faktúry bez reklám. Ľudia tiež budú dostávať aj informácie o tom, či tarifa, ktorú platia, zodpovedá ich reálnej spotrebe.

Aj tieto informácie, podobne ako v prípade zmeny dodávateľa energií, by mohli domácnostiam pomôcť, aby mali za plyn a elektrinu nižšie faktúry. „Táto zmena môže mnohým domácnostiam pomôcť, pretože v niektorých prípadoch platia za energie zbytočne veľa vinou toho, že sú v nesprávnej tarife,“ vysvetľuje Potočár.

Odborník tiež dodáva, že odberatelia z domácností majú neraz len slabé povedomie o tom, aké tarify sú na trhu s energiami k dispozícii a čo to konkrétne pre nich znamená. „Ak budú o svojom zaradení do tarify zrozumiteľne informovaní a ak od dodávateľa dostanú jasnú informáciu o tom, čo by znamenalo ich preradenie do inej tarify, môže im to pomôcť pri rozhodovaní,“ dodal analytik.

To zdôrazňuje aj regulačný úrad, podľa ktorého budú ľudia po legislatívnej zmene vedieť, či tarifa, ktorú dodávateľovi platia, zodpovedá tomu, koľko plynu či elektriny reálne spotrebujú. Podľa regulátora môže správne nastavenie tarify pomôcť domácnostiam ušetriť. Potočár k tomu dodáva, že vo všeobecnosti platí, že preradenie do správnej tarify môže v niektorých špecifických prípadoch ľuďom pomôcť ušetriť aj desiatky eur ročne za energie.

3. Regulačný úrad bude posilnený

Ďalšou z množstva zmien v energetike, ktoré v najbližších mesiacoch plánuje štát uviesť do praxe, je posilňovanie kompetencií Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. To sľubuje novela zákona o

regulácii v sieťových odvetviach, ktorú už poslanci parlamentu definitívne schválili. Po tom, ako zmeny vstúpia do platnosti, by regulátor mal mať viac právomocí, kontrolných kompetencií a posilniť by sa malo aj jeho postavenie v oblasti výkonu štátneho dozoru.

Podľa odborníka z webu energie-portal.sk to bude znamenať aj to, že regulačný úrad v niektorých oblastiach prevezme kompetencie Slovenskej obchodnej inšpekcie. „Tento krok dáva logiku vzhľadom na odborné zameranie úradu, na druhej strane je otázne, či na nové kompetencie bude regulátor personálne pripravený,“ vysvetlil Potočár s tým, tento krok sám osebe nemá priamy vplyv na regulované ceny energií, no výkon štátnej kontroly je dôležitý z pohľadu dodržiavania pravidiel zo strany účastníkov na trhu.

ZDROJ: Pravda / Infovojna